

SAVANT ȘI CHIRURG DE VOCAȚIE, DESCHIZĂTOR DE DRUMURI ÎN CHIRURGIE

Academicianul Gheorghe Ghidirim la cea de-a 70-ea aniversare

Dezvoltarea medicinei contemporane autohtone, în special, a chirurgiei, este strâns legată de numele unuia dintre cei mai populari medici - al academicianului Gheorghe Ghidirim, savant cu înaltă autoritate, atât în cercurile științifice, cât și printre oamenii de rând, onest și curajos apărător al valorilor spirituale ale neamului. Este un medic și chirurg plin de har, cu o imensă iubire de oameni, înzestrat cu gândire strategică, cu capacitatea de a vedea și determina caracterul tainic și calea de dezvoltare a maladiei, de a prevedea prodromul evoluției chirurgiei cu zeci de ani înainte. Impactul activității se răsfrânge nu numai în știința medicală, în mediul comunității medicilor, în societate, în general. Chirurgul de astăzi tratează pacienții prin metode mai, avansate și cu mai mare fermitate, aceasta se datorează faptului că asemenea personalități marcante cum e academicianul Gh. Ghidirim s-au implicat în afirmarea chirurgiei moderne.

Acad. Gh. Ghidirim este nu numai un medic și un savant talentat, cu o vastă erudiție, dar și unul dintre cei mai cunoscuți manageri în domeniul medicinei, care, alături de foștii miniștri și rectori ai Universității de Stat de Medicină și Farmacie, prof. univ. Nicolae Testemițanu, acad. V. Anestiade, acad. I. Ababii, E. Gladun, membru corespondent, dr. T. Moșneaga au pus bazele tradițiilor medicinei autohtone. Activitatea științifică și cea de chirurg se caracterizează prin anvergură, devotament și cutezanță, iar concepțiile, ideile sale servesc drept imbold pentru dezvoltarea ocrotirii sănătății și științei medicale.

Caracterul integru și firea de luptător s-au manifestat din plin încă în perioada de studii. După absolvirea cu eminentă a școlii de șapte ani din satul natal Palanca hotărăște să-și continue studiile la Colegiul de medicină din or. Tighina, (Bender), unde este înmatriculat fără a susține examenele de admitere. Aici, însă, chiar de la bun început, se confruntă cu unele probleme de ordin lingvistic: toate disciplinele erau predate în limba rusă, limbă pe care el pe atunci n-o cunoștea. Împrejurările, în care a nimerit, l-au impus să se manifeste ca personalitate ambițioasă și plină de forță, depunând o muncă asiduă, continuă pentru a se situa mereu printre primii. Și izbutește. A absolvit cu eminentă Colegiul de medicină. Bucuria succesului, însă, n-a fost de lungă durată. Încearcă să dea admiterea la Institutul de Medicină din Chișinău, dar de data aceasta, fără succes. Însă, nu-și pierde curajul și hotărăște să lucreze în calitate felcer în raionul de baștină – Olănești. Aici deseori trebuia nu numai să stabilească de unul singur diagnosticul, dar și să ia decizii, de care, în mare măsură, depindea soarta pacientului. Această responsabilitate enormă l-a făcut să se maturizeze mult mai repede decât alți colegi și să conștientizeze profund problemele medicinei practice, de care a ținut cont în activitatea sa ulterioară ca profesor, universitar, medic, deputat în Parlament, ministru.

Cele mai mari dificultăți, cu care s-a confruntat Gh. Ghidirim în această perioadă, erau condiționate de morbiditatea și mortalitatea înaltă a copiilor, ceea ce l-a determinat să-și continue studiile la Facultatea de pediatrie a Institutului de Medicină. Fiind o fire sociabilă și receptivă, cu spirit de inițiativă și organizare, în scurt timp devine un lider în organizațiile studențești. Chiar din primele zile începe să frecventeze cercurile științifice studențești de la catedrele de chirurgie; chirurgie pediatrică; anatomie topografică și chirurgie operatorie, conduse de iluștrii savanți chirurghi, prof. univ. Nicolae Anestiade, Natalia Gheorghiu, membru cor. al Academiei de Medicină din fosta URSS, prof. univ. Valentina Parfentieva.

Rapoartele științifice, pe care le prezenta în aceste cercuri studențești, erau apreciate înalt, atât de colegii săi, cât și de profesori. Grație cunoștințelor sale profunde în domeniul literaturii române, capacității de a declama cu pasiune versuri din creația marelui poet Eminescu, devine unul din cei mai populari studenți de la institut. Deja în această perioadă se evidențiază prin capacitatea de a-și organiza regimul de lucru, ceea ce i-a permis să devină unul dintre cei mai buni studenți, dar și să practice sportul, pentru care avea o deosebită predilecție. Obține performanțe la luptele libere, devenind în anii 1957-1958 campion al republicii. După absolvirea cu note excelente a facultății, Gh. Ghidirim

este angajat la Catedra de chirurgie operatorie și anatomie topografică, unde și-a continuat studiile la subordonatură. Este preocupat de cercetare în cadrul problemei majore în chirurgie pentru acea perioadă - elaborarea bazei științifice și practice a obținerii plastiilor vasculare cu material eterogen din peritoneul conservat în soluții de formalină de 0,25 %, propuse de conferențiarul N. Kuznețov.

Și totuși, ca savant și chirurg, academicianul Gh. Ghidirim s-a format la Catedra de chirurgie - una dintre cele mai cunoscute catedre de chirurgie abdominală din fosta URSS, unde a fost invitat de prof. N. Anestiade, pentru a-și aprofunda studiile, în vederea susținerii unui doctorat. Interesele sale științifice au fost axate pe studierea, în perioadele pre-, intra- și postoperatorie, a hemodinamicii la bolnavii cu diferite afecțiuni grave ale plămânilor: chistul hidatic, bronșectazii, abscese și cancer pulmonar. Aceste investigații i-au permis de a evidenția pentru prima dată sensibilitatea înaltă a tensiunii venoase periferice și centrale în cazul afecțiunilor pulmonare și manifestarea celor mai profunde tulburări ale hemodinamicii în timpul intubației.

Prima sa lucrare se intitulează „Particularități ale fluxului sanguin venos la intervențiile chirurgicale ale plămânilor” a fost prezentată în anul 1965 la Congresul al IV-lea al chirurgilor și publicată în „Raportele științifice ale Congresului”. Aceste date au servit ca bază pentru teza de doctor în științe medicale „Modificările presiunii venoase și ale altor indici hemodinamici la bolnavii cu afecțiuni chirurgicale ale pulmonului”, pe care a susținut-o cu brio în 1969.

Interesele științifice din anii '70, când Gh. Ghidirim devine conferențiar și este transferat la Catedra de chirurgie a Facultății de pediatrie, sunt concentrate asupra afecțiunii pancreasului, tractului digestiv și a căilor biliare. Aceste studii de pionierat au fost publicate în revistele de prestigiu „Журнал Хирургия” și „Вестник хирургии”, fiind apreciate înalt de specialiștii din domeniu, inclusiv de renumitul profesor chirurg V.Filin, cu care la sfârșitul anilor '70 a început să colaboreze.

În rezultatul acestei lucrări au fost determinate particularitățile etiopatogeniei, tabloului clinic, diagnosticului și tratamentului pancreatitei acute. În premieră a fost argumentată tactica mini-invazivă organomenajantă în tratamentul pancreatitei acute, care se utilizează până în prezent. În comun cu prof. V.Filin, acad. Gh.Ghidirim publică 2 monografii fundamentale: „Pancreatită traumatică” (Chișinău, 1980) și „Modificările presiunii venoase și ale altor indici hemodinamici la bolnavii cu afecțiuni chirurgicale ale pulmonului” (Chișinău, 1982), care au avut o mare rezonanță în rândul specialiștilor chirurgici.

În 1983 susține cu succes teza de doctor habilitat „Complicațiile pancreatitei acute: etiopatologie clinică, diagnostic și tratament” în cel mai prestigios institut chirurgical din fosta URSS - Institutul Unional de Chirurgie Clinică și Experimentală, condus de renumitul chirurg B. Petrovski.

Acad. Gh.Ghidirim, în comun cu discipolii săi, pentru prima dată nu numai în republica noastră, dar și în țările din CSI, a realizat colecistectomia laparoscopică. Prin aceasta s-a manifestat nivelul înalt profesionist și al colectivului de specialiști, pe care îl conduce.

Indiscutabil este și aportul academicianului la dezvoltarea chirurgiei generale și a unor domenii ale chirurgiei speciale. Împreună cu dr. A.Ghereg a fondat chirurgia endoscopică, iar în comun cu prof. W.Pories (Carolina de Nord, SUA) a elaborat bazele chirurgiei bariatrice în Moldova. De asemenea, acad. Gh.Ghidirim a realizat în premieră rezecția pancreato-duodenală în caz de cancer cu o asemenea localizare.

Activitatea științifică a acad. Gh. Ghidirim nu se limitează doar la domeniul chirurgiei. Împreună cu acad. I. Ababii, prof. G. Șroit și mem. cor. E. Gladun, pregătește și editează o monografie de interes larg, de uz cotidian în medicina contemporană „Stimularea imunității locale în tratamentul procesului inflamator” (Chișinău, 2004). Monografia „Hemoragiile digestive superioare nonvariceale”, pregătită cu participarea discipolilor săi E. Cicala, E. Guțu, Gh. Rojnovanu, A. Dolghii, întregeste experiența de peste 25 de ani ai clinicii, pe care o conduce. Este autor a peste 300 de lucrări științifice, 4 monografii, ultimele dintre ele devenind cărți de căpătâi ale specialiștilor din domeniul chirurgiei.

O atenție deosebită acad. Gh. Ghidirim o acordă atât pregătirii cadrelor de chirurghi practicieni, cât și a celor științifice de înaltă calificare. În prezent în fiecare spital din republică activează cu succes numeroși discipoli ai Dumnealui.

Școala științifică, fondată de acad. Gh. Ghidirim, este constituită din 12 doctori în științe și 10 doctori habilitați, medici practicieni de un înalt profesionalism, care efectuează cele mai complexe intervenții chirurgicale.

E incontestabil meritul pe care l-a avut și-l are în organizarea sistemului de ocrotire a sănătății și a științei medicale. A fost deputat al poporului în Sovietul Suprem al URSS, iar din 1990 până în 1994 – ministru al sănătății al Republicii Moldova. Așa cum menționa ex-ministrul sănătății din fosta URSS, renumitul chirurg B. Petrovski, academicianul Gh. Ghidirim a contribuit substanțial la îmbunătățirea asistenței medicale a populației din Republica Moldova, obținând o reducere a mortalității în cazul mai multor maladii, inclusiv, a bolilor acute ale abdomenului.

În această perioadă acad. Gh. Ghidirim a organizat și a susținut colaborarea specialiștilor practicieni și a savanților din domeniul medicinei din Republica Moldova cu colegii din România și din alte țări ale Europei, cu instituțiile medicale din Statul Minnesota (SUA), încadrarea Republicii Moldova în Asociația Medicală a Țărilor Balcanice etc.

Alături de I. Corcimar, membru corespondent, a participat la organizarea Secției de Științe Medicale a AȘM. În anul 1993 a fost ales în calitate de academician coordonator, deținând această funcție pe parcursul a 8 ani. Rezultatele activității sale științifice, didactice și organizatorice au fost apreciate înalt atât de comunitatea științifică din țară, cât și de cea internațională. Pe parcursul a peste 30 de ani se află în fruntea uneia dintre cele mai prestigioase catedre ale Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”; timp de 10 ani a fost Președinte al Asociației Chirurgilor din Republica Moldova; în prezent este Președinte al Ligii Medicilor din Republica Moldova, redactor - șef al Buletinului AȘM „Științele Medicale”, membru al numeroaselor colegii de redacție de nivel național și internațional. Pentru merite deosebite în dezvoltarea medicinei i s-a conferit distincția de stat „Om emerit” și este decorat cu cel mai înalt ordin – „Ordinul Republicii”.

Acad. Gh. Ghidirim se bucură de o largă popularitate departe peste hotarele țării: este membru de onoare al Academiei de Științe Medicale din România, membru al Societății Mondiale de Chirurgie, membru al Societății Internaționale de Chirurgie Hepato-Pancreato-Biliară, membru al Societății de Chirurgie Laparoscopică din SUA etc.

Acad. Gh. Ghidirim s-a realizat pe deplin ca savant, chirurg, organizator și, în primul rând, ca Om cu literă mare. În numele comunității științifice și al Academiei de Științe îl felicităm cordial cu ocazia onorabilei vârste și îi dorim mulți ani, sănătate și succese întru dezvoltarea științei medicale și practice.

Academician Gheorghe DUCA
Academician Teodor FURDUI